

Lakkijärvi - pieni karjalaiskylä pitkospuiden takana

Yksi Pohjois-Kiestingin monista pikkukylästä oli Lakkijärvi. Se sijaitsi samannimisen järven rannalla. Joissakin kartoissa sitä nimitetään Saapakajärveksi. Se melko suora väännös kylän venäjänkielisestä nimestä Saphkozero. Kylässä oli 21 taloa kahden puolen järveä, muistelee Kiestingissä asuva Anni Arhipova. Eteläpuolista kylänosaa sanottiin Niikkanankodaksi.

Lakkijärvi oli runsaan puolentoista kilometrin mittainen. Saaria siinä ei ollut, sensijaan niemiä, mm. Köysiniemi. Kaloja järvestä oli paljon, mutta ei sitä hyvää ruskieta kalua. Haukea ja ahventa oli sensijaan runsaastikin. Oikeastaan Lakkijärviä oli kaikkiaan kolme. Jos nimittäin lähti nousemaan Suurtajokea vastavirtaan, tuli Ylemmälle Lakkijärvelle, myötävirtaan kohti Tiiksjärveä laskeissa piti tuonempana soutaa Alemman Lakkijärven poikki.

Rahvasta kylässä eli toistasataa; lapsia oli entisaikaan paljon. Koulu oli neljän kilometrin päässä Heinäjärvestä. Matkalla piti ylittää suuri, kilometrin levyinen vetinen suo pitkospuita myöten. Oppilaat asuivat internaatissa ja tulivat viikonlopuksi kotiin. Heinäjärven koulu oli 4- luokkainen. Ken halusi opastua pitemmälle, hänen piti jatkaa Jelettijärven koulussa. Siellä oli täysi koulu, joka siihen aikaan oli 7- luokkainen. Annin sisko kävi koulua, mutta kertojan koulunkäyntiin eivät perheen varat riittäneet. Piti ruataa kotona sen jälkeen kun sai neljä luokkaa käydyksi.

Kylän luoteis- ja pohjoispuolella kohosi korkeita vaaroja, mm. Mäntyuvara, jotka jonkin verran suojasivat viljelyksiä pohjoisen puolen tuulilta. Muuten maasto kylän luona oli verrattain tasaista, mutta oikein kivikkoista. Kun pellot oli puhdistettu, niin kivistä oli rakennettu korkeat aidat. Toisella puolella järveä maat olivat paremmat.

Tiiksjärvellä, jonne matkaa oli jokea myöten runsas neljä kilometriä, käytiin kalassa kevään ja syksyin. Sieltä sai - se oli suuri järvi - hyvää kalaa, muikkua, siikaa ja lohta. Kol-

hoosikin kalasti. Kolhoosin nimi oli Pobeda, ja se oli hyvä kolhoosi, muistelee Anni. Omat lehmät ja lampaat oli kullakin. Sikoja kylässä ei pidetty, mutta kolhoosi rupesi sitten niitä kasvattamaan.

Poroja oli vielä ennen sotavuosia kylässä melko paljon. Vasseleilan isäntä oli poromiehenä. Keväisin uitto oli suuri ruato. Puutavara tuli pitkin Suurtajokea, joka virtasi Lakkijärven läpi. Puut vedettiin lauttoina heposilla järven poikki. Uittomiehillä oli oma kauppa. Oman kylän miehiä mukana, kertojakin 13-vuotiaana ponttuulla työssä keksi kädesiä.

Tsasounaa Lakkijärven kylässä ei ollut. Lähin oli Heinäjärvestä koulun luona. Prusniekka oli Iljanpäivä Heinäjärvestä, Jelettijärvestä Spuassupäivä. Kommunistivallan ai-

kana nämä hylättiin pois. Nakrettiin, jotta jelettijärveläiset Spuassun tupakkivosmenaana vajehtivat. Ei ollut Lakkijärvestä klubiakaan. Se oli Heinäjärvestä kuten kauppa ja kyläneuvostokin.

Sodan aikana Lakkijärvenkin rahvas joutui evakuaatsiaan. Ensimmäin määrättiin tietä tekemään Zazeikkaan (Ahvenanlahden tien suunnassa) Nikolskoista (Miikkulanlahti) Ahvenlahteen, mutta työ jäi kesken sodan takia. Sitten matattiin Arkangelin alueelle. Siellä oltiin metsää kaatamassa ja monenlaisessa työssä. "Elos oli vaikea paikoitellen ja ruato ylenjygie", muistelee Anni. Lakkijärveläiset saivat kuitenkin hyvään kolhoosiin. Siellä 400 gr leipää sai päiväksi.

Vuonna 1943 kertoja määrättiin työarmeijaan. Kaksi siskoja ja äiti palasivat kotipuol-

leen. Kylä oli kuitenkin Stalinin käskyn mukaan poltettu. Anni sitä päivittelee vieläkin: Oliko tolkkua? Lakkijärveen ei enää kukaan palannut, vaan asetuttiin muualle, kuka minnekin, monet Kiestinkiin, vaikka eipä ollut sielläkään kuin kolme taloa jäljellä.

Kertoja meni aluksi Muurmskin alueelle. Siellä asuivat myös äiti ja nuorin sisko. Kiestingissä oli toinen sisko, joka myöhemmin asui Sosnovoissa eli Mäntylässä, likimain puolivälissä Kiestingistä Louheen vievän maantien varrella. Sisko patisti Kiestinkiin ja niin Anni tuli ja rupesi ruatamaan aluksi telefonistana (puhelinvälittäjänä), ja työskenteli sitten internatin pyykkärinä liki 30 vuotta.

Sodan jälkeisinä vuosina Anni ei ole käynyt Lakkijärvestä. Malinaa siellä kuulem-

ma kasvaa paljon. Sinne haudattu muamo ja tuatto. Kalmismua oli molemmin puolin järveä. Vanhalle kalmismuulle (meiän puolelle) ei enää viime vuosina haudattu.

Laukkukauppiaita Lakkijärven kylästä ei ollut. Muutoin miehet kävivät tienestissä Suomessa, mm. Kajaanissa. Suomesta taas käytiin Karjalan puolella tavaroita kauppaamassa, mm. tsiganat, joita lapset pelkäsivät. Astumalla kulkivat.

Jokia pääsi veneellä kulkemaan. Veneet tehtiin kylässä itse. Tiiksjärvellä piti olla hyvät veneet, kun oli iso järvi. Kosken niskaan tehtiin uittoa varten tammi ja siinä oli silta. Toisessa päässä järveä ei ollut siltaa. Veneellä piti mennä. Mellitsä, vesimylly oli runsaan kilometrin päässä. Kussakin talossa oli käsikivet. Kolhoosille piti paljon jauhaa. Pikku-tytöt ruatoivat tässä työssä. Heinää ja muuta tavaraa vedettiin poroilla. Porot olivat ennen yksityisiä, sitten kolhoosin. Nykyään on tuotu esille ajatus poronhoidon elvyttämisestä nykyisen Louhen piirin alueella. Tämä olisi Annin mielestä hyvä idea.

Lakkijärven kylässä oli monia iäkkäitä eläjiä, oikeita vanhan ajan tervaskantoja. Niinpä esimerkiksi Huotarilan isäntä eli lähes 100 vuotiaaksi ja Vasseleilan ukko oli hänkin yli 90v.

Kuzmalassa oli paljon väkeä: Kuzman ukon akka oli kertojan tuaton tsikko. Kun

Ann Arhipova muistelee vielä entistä kotikyläänsä Lakkijärveä.

kuoli, jäi kuusi lasta, Kuzma akottui uudestaan ja syntyi vielä neljä lasta, Lavrenteila; viisi lasta. Miikkula; kahen elettiin, Romanala; paljon lapsia, 6-7, Ikkala; kuusi lasta, Ivaskola; sukunimi oli Kundozerov (Kuntijärvestä tullut), 8 lasta, Onttola; kuusi lasta, Marppala; yksi lapsi, emäntä jäi nuorena leskeksi (mies kuoli Karjalan kapinassa), Ossippala; kuusi lasta, Ontreila; kahdet eläjät, Nikitin ja Ontonov, Vasseleila; kaksi lasta, tyttöjä, Aprola; yksin akka

eli, nuorena oli mies kuollut, Huotarila; kahdet eläjät, poika eli toisessa puolella, Siitarila; kertojan kotitalo, 16 lasta, 9 tytärtä, 7 poikaa. Elossa vielä 2. Tämä perhe oli kylän suurin.

Talolle annettiin usein nimi isännän mukaan: Ivaskola: Hilippä Kundozerov ja Parassie Ivaskon sukua, siitä nimi talolle, Onttola: Ontto-ukko, Marppala: Marppa, Ossippalassa Huotari ja Joutokei (Nikitin), Vassileila: Vasili (Nikitin) ja Okahvie, Aprola: Apron akka

Outi (Nikitin), Huotarila: Huotari (Nikitin) ja Okku, Siitarila: Miikkula, hänen tuattonsa oli Siitari, Ustji, Kraskovla: Kraskov Hilippä ja Joukenie, Vaskola; Vassilei ja Nastja, Iivanala: Ivan ukko, Kuzmala: Kuzma ja Okku, Lavrenteila: Lavrentei, Miikkulala: Miikkula ja Lukerie, Romanala: Huotari (vanhusten mukaan talon nimi) ja Nastja, Ikkala: Ikka, Ossippala; Ossippa. - SV

Louhen asemalta Kiestinkiin

Saavuini Louhen asemalle kolmen matkatoverini kanssa aamupäivällä junan myöhästyessä noin viisi tuntia. Tämä muuten oli talven aikana tavallista paikallisten asukkaiden mukaan eikä kukaan sitä erityisesti ihmetellyt, paitsi muutamat henkilöt, jotka kylmässä odotussalissa olivat ehtineet paleltua junaa odottaessaan. He kohdistivat vihansa Muurmannin rautatiehallintoon syytäen erilaisia kirosanjoja.

Louhen asema oli suuresti muuttunut vuosiin 1915-16 verrattuna. Silloin siinä törötti yksinkertainen asematalo, jota tuskin erotti tiheän havumetsän peitosta. Nyt aseman luona on useita rautatieläisten asuinrakennuksia ja länttä kohti vetäytyy melkein suorana viivana harvaksi hakatun havumetsän peittämä uutiskylä, jonka

toinen osa sijaitsee kahden kilometrin päässä asemalta Poinon järven rannalla.

Uutisasukkaat ovat karjalaisia ja venäläisiä. Heidän toimeentulonsa näyttää olevan taattu, koska välttämättömät ansiovälineet, hevonen ja reki, tuntuu olevan jokaisella asukkaalla.

Louhen asema on mitä suurimierokiteellisin keskuspaikka koko Pohjois-Karjalassa. Täältä hakevat elintarpeensa Kiestinki, Oulanka, Pistojärvi ja samaa kuuluvat osittain tekevä Vuokkiniemi ja Uhtuan perukatkin. Siksi kaiketi onkin Louheen perustettu piirin keskuselimet Kieretin ja Vitsataipaleen entisten kuntien tarpeita tyydyttämään.

Matka Louhesta Kiestinkiin ei suinkaan ole tavallisesta poikkeava. Se kulkee havumet-

sien ympäröimien järvien rantoja aina Pinkasalmen kylään saakka. Ensimmäinen Poinon järvi on kahdeksan kilometriä pitkä ja päättyy Tyrhyn kylään, josta alkaa 20 kilometrin pituinen Lingajärvi, joka päättyy Pinkasalmen kylään. Tämä viime mainittu järvi on kuuluisa siitä, että siinä on saaria saman verran kuin vuodessa päiviä ja vielä viisi saarta kaupan päälle, kuten paikalliset asukkaat usein tietämättömille kerskaillen kertovat.

Kyytimiehienämme oli kolme reipasta, hilpeämielistä Lohivaaran kylän talonpoikaa. Huolimatta kovasta lumimyrskystä - oli maaliskuun alkupuoli - he juoksentelivat reestä toiseen, painivat keskenään ja viskoivat toisiaan lumikinoksiin meidän väristessä kylmäsistä turkkeihin ja matkavällyihin

rekeen peitettyinä.

Kerrottakoon tässä muutamia kohtauksia kyytimiesten ja kyydittäväin kesken. Antavathan ne vaikka pienenkin kuvan heidän elämästään ja luonteestaan.

Kaksi kyytimiestä, varakas ja köyhä, väittelivät hyvän hevosen ostomahdollisuuksista. Varakkaampi selitti, että hän se kyllä saa lunastetuksi, mutta köyhempi ei, koska hänen täytyisi antaa hyvästä hevosesta koko talo ja tavarat. Köyhempi itsepintaisesti väitti saavansa kyllä hevosen myymättä taloan ja talusvälineitään. Tämä väittely kesti pitkän aikaa, kunnes köyhempi ällistyi vasta väittäjänsä seuraavalla argumentilla: "Mie otan rahoa lainakassasta". Se tepsii. Väittely päättyi.

Tästä näkyy, miten suurta